

Соболь О.І., к.ю.н.,

доцент кафедри кримінально-правових дисциплін
юридичного факультету,

Демченко Л.О., студентка

(Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ)

ПЕРСПЕКТИВИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДЕТЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Розпочатий у 2014 році процес повної трансформації та перезавантаження всієї політичної системи, суттєво вплинув і на правоохоронні органи України. Цей процес є на сьогодні найбільш значущим, кардинальним і потребує певного проміжку часу для його завершення. За цих умов, коли рівень довіри населення до правоохоронних органів суттєво знизився, а Національна поліція України проходить лише складний етап становлення та адаптації, низка повноважень, прав та обов'язків, які покладалися на правоохоронні органи, тимчасово залишилася без належного контролю. У зв'язку з цим, ті особи, які потребували допомоги, змушені були звернутися до послуг приватних детективних структур. Однак, актуальним є питання можливості отримання якісних, законодавчо врегульованих детективних послуг. Адже, в Україні на сьогодні розвиток приватної детективної діяльності тільки починається на відміну від більшості країн світу [1, с.1].

19 квітня 2016 року Верховною Радою України було прийнято Постанову №112 – VIII «Про прийняття за основу проекту Закону України про приватну детективну (розшукову) діяльність» [2].

Проект Закону України «Про приватну детективну (розшукову) діяльність» від 28.12.2015 року № 3726 з доопрацюваннями від 21.02.2017 року Комітетом Верховної Ради України з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності, очікує на друге читання Верховної Ради України.

Правову основу приватної детективної (розшукової) діяльності становлять Конституція України, майбутній Закон України «Про приватну детективну (розшукову) діяльність» та інші законодавчі акти України.

Законопроект визначає загальні правові засади організації приватної детективної (розшукової) діяльності в Україні як одного з шляхів забезпечення конституційних гарантій людини та громадянина на захист своїх законних прав та інтересів. Згідно ст.3 Проекту Закону, суб'єкти приватної детективної (розшукової) діяльності надають на платній договірній основі детективні послуги клієнтам з метою захисту їхніх законних прав та інтересів. Також ст.14 Проекту Закону зазначає, що приватні детективи, приватні детективні підприємства (агентства) є незалежними від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб.

Відповідно до Законопроекту, приватним детективам при здійсненні приватної детективної (розшукової) діяльності забороняється видавати себе за суб'єктів оперативно-розшукової діяльності, співробітників правоохоронних органів, представників інших державних органів. А також те, що суб'єкти приватної детективної (розшукової) діяльності не мають права здійснювати оперативно-розшукові заходи, віднесені законом до виключної компетенції оперативних підрозділів, передбачених ст.5 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» [3]. Ця норма викликає протиріччя, оскільки наділяє суб'єктів приватної детективної (розшукової) діяльності правами на здійснення розшуку і в той же час їм це забороняє. Причини заборони здійснення оперативно-розшукових заходів приватним детективам полягають у відсутності закону, який би регулював порядок здійснення таких заходів. Необхідність прийняття такого закону, у випадку надання повноважень детективу щодо розшукових дій, обумовлена тим, що вищевказані заходи, а точніше спосіб їх досягнення частіше потребує порушення прав іншої особи, але таке може бути виключно в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини.

Ст.32 Конституції України наголошує, що ніхто не може зазнавати втручання в його особисте і сімейне життя, крім випадків, передбачених Конституцією України. Не допускається збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини [4].

Дбаючи про забезпечення конституційних прав і свобод людини, законодавством України розроблена складна система діяльності правоохоронних органів. Під час здійснення оперативно-розшукової діяльності не допускається порушення прав і свобод людини та юридичних осіб. Окремі обмеження цих прав і свобод мають винятковий і тимчасовий характер і можуть застосовуватись лише за рішенням слідчого судді з метою виявлення, попередження чи припинення тяжкого або особливо тяжкого злочину та у випадках, передбачених законодавством України, з метою захисту прав і свобод інших осіб, безпеки суспільства.

Прийняття рішення про проведення оперативно-розшукових заходів працівниками, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, подання та розгляд відповідних клопотань, проведення оперативно-розшукових заходів, фіксація та використання їх результатів, проведення цих заходів до постановлення ухвали слідчого судді та інші питання їх проведення регулюються згідно з положеннями Кримінального процесуального Кодексу України [5]. Порушення регламенту Кримінального процесуального Кодексу України тягне за собою відповідальність відповідно до чинного законодавства. Контроль за додержанням законів під час проведення оперативно-розшукової діяльності здійснюють органи прокуратури.

Такий підхід відповідає вимогам Основного Закону України, працює на попередження та недопущення порушення конституційних прав людини при здійсненні оперативно-розшукових заходів працівниками оперативно-розшукової діяльності.

Проект Закону України «Про приватну детективну (розшукову) діяльність» зазначає, що контроль за дотриманням суб'єктами приватної детективної (розшукової) діяльності вимог законодавства України здійснює Національна поліція через свої територіальні органи.

Приватні детективні послуги, визначені в Проекті Закону України «Про приватну детективну (розшукову) діяльність» від 28.12.2015 року №3726 також пов'язані із збиранням, фіксуванням та дослідженням відомостей про фізичних або юридичних осіб. Оскільки порядок проведення таких дій приватним детективом в законі не передбачений, вони можуть бути визнані незаконними [1, с. 7]. Така ситуація досить негативно впливатиме на результат діяльності приватних детективів.

Діяльність детектива має на меті захист прав і свобод людини, тому органи державної влади та місцевого самоврядування повинні сприяти приватним детективам, приватним детективним підприємствам (агентствам) у їхній діяльності.

Все залежить від задач, які ставитимуться перед детективом та обсягу його прав при здійсненні детективної (розшукової) діяльності. Ефективність їх діяльності значно підвищила б відсоток розкритих злочинів, що сприятиме здійсненню головного обов'язку держави – утвердження і забезпечення прав і свобод людини.

Список використаних джерел:

1. Гончаренко І.Б., Михайлова Ю.О. Проблемні питання законодавчих пропозицій щодо легалізації приватної детективної діяльності в Україні [Електронний ресурс] – Режим доступу: file:///D:/Академия/наукова%20робота/16Ryvu2xlTkB3-O9owMEmMgi4R_wjKLb.pdf
2. Постанова «Про прийняття за основу проекту Закону України про приватну детективну (розшукову) діяльність» від 19.04.2016 р. №112 – VIII/ Відомості Верховної Ради (ВВР)/ 2016/ № 19, ст.223 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1112-viii>

3. Проект Закону України «Про приватну детективну (розшукову) діяльність» від 28.12.2015 р. № 3726 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=57580
4. Конституція України від 28 червня 1996 р./ Відомості Верховної Ради України (ВВР)/ 1996/ № 30, с. 141.
5. Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» від 18.02.1992 р. № 2135-12 [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2135-12>

Татаренко А.Ю., студентка

Науковий керівник: Лускатов О.В., к.ю.н., доцент,
професор кафедри кримінально-правових
дисциплін юридичного факультету
(Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ)

УЧАСТЬ ПРИВАТНОГО ДЕТЕКТИВА У РОЗСЛІДУВАННІ ЗЛОЧИНІВ

Не є секретом для суспільства, що в Україні працюють приватні детективи. Їх діяльність поки ще не регламентована законодавством, але й не заборонена. Як відомо, процес її легалізації вже триває, але не закінчений, оскільки на прийнятій Верховною Радою 13 квітня 2017 року Закон України «Про приватну детективну (розшукову) діяльність» Президентом було накладено вето.

Розглянемо, які можливості зазначений вище проект закону пропонує надати приватним детективам щодо участі у процесі розслідування злочинів, та як це відбувається у окремих країнах.

На нашу думку, законодавець прагне надати приватним детективам можливість займатися доволі широким спектром питань, які були лише у